
N Betaalmiddelen A1
MH/SL/AS
910-2023

Brussel, 20 juni 2023

ADVIES

over

**EEN WIJZIGING VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 17 OKTOBER 2016 TOT
VASTSTELLING VAN EEN PLAFOND VOOR AFWIKKELINGSVERGOEDINGEN
VOOR BINNENLANDSE DEBETKAARTTRANSACTIONEN VAN CONSUMENTEN**

Op 9 juni 2023 heeft de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de K.M.O. van de heer Pierre-Yves Dermagne, Vice-eersteminister en Minister van Economie en Werk, een adviesvraag ontvangen over een wijziging van het koninklijk besluit van 17 oktober 2016 tot vaststelling van een plafond voor afwikkelingsvergoedingen voor binnenlandse debetkaarttransacties van consumenten.

Na raadpleging van de leden van de commissie Algemeen KMO-beleid heeft het bureau van de Hoge Raad op 20 juni 2023 onderstaand advies uitgebracht.

CONTEXT

De Minister van Economie heeft het voornemen om de kosten te verminderen die de financiële sector ten laste legt van de handelaars en vrije beroepen. Daartoe zou hij overgaan tot een wijziging van het koninklijk besluit van 17 oktober 2016 tot vaststelling van een plafond voor afwikkelingsvergoedingen voor binnenlandse debetkaarttransacties van consumenten om het huidige plafond te verlagen van 0,056 euro naar 0,02 euro, zoals dat vandaag in Nederland het geval is.

Anderzijds overweegt hij ook een vergelijkingstool te lanceren voor het aanbod van elektronische betaaloplossingen om deze daling van de afwikkelingsvergoeding optimaal door te rekenen en de marktwerking te verbeteren.

STANDPUNT

De Hoge Raad staat positief tegenover de twee voorgestelde maatregelen.

Sinds 1 juli 2022 zijn de ondernemingen verplicht om een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen aan de consument wanneer de betaling in euro in gelijktijdige fysieke aanwezigheid van de consument en de onderneming plaatsvindt¹. Deze verplichting brengt voor hen kosten met zich mee. In zijn [advies](#) van 7 december 2021 meende de Hoge Raad dat de invoering van een dergelijke verplichting vergezeld moest gaan van een aantal maatregelen.

1. Verlaging van het plafond naar 0,02 euro

Deze wijziging vormt een eerste stap maar het is essentieel om een meer globale aanpak te hanteren, want zij zal slechts een beperkt effect hebben gezien de andere kosten die ook in aanmerking moeten worden genomen.

Bovendien moet worden vermeden dat deze plafonnering van haar effect wordt beroofd door de verhoging van andere kosten op andere gebieden.

De transactiekost is samengesteld uit drie factoren:

- *Interchange fees* of *afwikkelingsvergoedingen* (bestemd voor de bank die de betaalkaarten uitgeeft)
- *Scheme fees* (vergoeden de aanbieder van het betaalkaartschema, nl. Bancontact, Maestro of Vpay)

¹ Art. VI.7/4 van het Wetboek van economisch recht.

- *Service fees* (bestemd voor de onderneming die een overeenkomst heeft met de handelaar om diens elektronische transacties te verwerken. Bv. Worldline, Ogone, CCV, ...)

Bovendien houdt het beheer van elektronische betalingen nog andere kosten in, zoals de kosten van de apparatuur (terminal), bepaalde vaste kosten (installatie, activering), er werden ook kosten gedragen in verband met de antiwitwasverplichtingen, enzovoort.

Om de doelstelling van de regering te bereiken (verlaging van de kosten voor elektronisch betalen), zou het voorstel zich dus niet mogen beperken tot de verlaging van de afwikkelingsvergoeding. Er zou een wetgevend kader moeten worden ingevoerd opdat:

- 1) de mogelijkheid voor de banken om de verlaging van de afwikkelingsvergoeding te compenseren met andere kosten wordt uitgesloten;
- 2) ook de andere elementen van de uiteindelijke transactiekost gereguleerd kunnen worden. Of minstens een wettelijk mechanisme voorzien dat garandeert dat de daling van de kosten door de plafonnering van de afwikkelingsvergoeding niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de andere kostenelementen.
- 3) het ontmoedigen van vergoedingsformules die gebaseerd zijn op percentages.
- 4) de handelaar volledig vrij zou zijn om het betaalschema te aanvaarden dat hij/zij zelf wenst, door een verbod op technieken waarbij een ondernemer die één specifieke (goedkopere) kaart wenst te aanvaarden verplicht wordt om ook andere (duurdere) kaarten van het betaalschema te aanvaarden.

Bovendien heeft overheid voor de andere kosten ook een rol te spelen door regels uit te vaardigen met het oog op het ondersteunen van de ondernemingen en door aan te zetten tot het veel intensiever aanmoedigen en ontwikkelen van betalingen via bankoverschrijving. Betaalsystemen zoals *Payconic By Bancontact* tonen aan dat het elektronisch betaalverkeer veel goedkoper kan. Het systeem heeft evenwel nog beperkingen (zo moet de klant bv. zelf het te betalen bedrag ingeven en is de app niet bij elke klant geïnstalleerd). In de komende jaren moet de focus dan ook worden gelegd op het verder innoveren en stimuleren van dit soort betaalsystemen.

Daarnaast herhaalt de Hoge Raad zijn verzoek om toekenning van een belastingaftrek voor de huur van betaalterminals.

2. Vergelijkingstool

Het voorstel van Minister Dermagne om een vergelijkingstool te creëren voor het aanbod van elektronische betalingen geniet de steun van de Hoge Raad.

In zijn vorige advies heeft de Hoge Raad er immers voor gepleit om voorafgaand aan de implementatie van het mechanisme van de verplichting om een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen een gebruiksvriendelijke tool in te voeren die de ondernemers toelaat om de tarieven van de aanbieders van elektronische betaaldiensten op transparante wijze te vergelijken, zoals dat het geval is voor de energiesector.

De complexiteit en de structuur van de kosten van elektronische betalingen en de betrokkenheid van een veelheid aan spelers bemoeilijkt de vergelijking en veroorzaakt een gebrek aan transparantie voor de ondernemers.

Deze tool zal toelaten de toegankelijkheid en de vergelijkbaarheid van het aanbod te vergroten voor de handelaars en vrije beroepen. Een ongeschikte tariefformule kan immers zeer nadelige gevolgen hebben voor ondernemingen.

De Hoge Raad ondersteunt dit initiatief ten volle en hoopt dat dit snel en doeltreffend ten uitvoer zal worden gelegd, rekening houdende met alle kosten. Mits goed opgezet, zal dit een bijzonder waardevol hulpmiddel zijn voor ondernemingen.

Een dergelijke vergelijkingstool kan evenwel drie valkuilen hebben:

- 1) allereerst moet een dergelijke tool voortdurend worden geactualiseerd. Er zijn zoveel spelers, met zoveel tariefformules, dat dit geen eenvoudige opdracht is. Bovendien komen er op regelmatige basis nieuwe spelers, betaalmethoden of tariefformules bij, die allemaal in de tool moeten worden opgenomen;
- 2) de ondernemer moet zelf perfect weten hoe de klant betaalt. Om zo een vergelijkingstool juist te kunnen gebruiken, moet de ondernemer goed weten hoeveel transacties er per maand in de winkel gebeuren, voor welke bedragen, met welke betaalschema's, ...
- 3) de tool mag zich niet beperken tot de transactiekosten. De tijd waarin men als ondernemer de keuze had tussen twee betaalterminals en 3 of 4 tariefformules ligt achter ons. Intussen zijn er packs (waarbij de kosten voor de huur van een terminal en de transactiekosten vermengd zijn), apps waarmee je de smartphone omtovert tot betaalterminal (met een zeer hoge transactiekost, maar zonder hardwarekost), ... waardoor je niet langer louter transactiekosten met elkaar kan vergelijken. Transactiekosten en hardwarekosten zijn steeds meer met elkaar verweven. Om geen appels met citroenen te vergelijken, moet met al deze factoren rekening worden gehouden, zo niet riskeer je als ondernemer een verkeerde keuze te maken met een dergelijke vergelijkingstool.

Naast een betere omkadering zou er ook een uitbreiding moeten komen van het aantal aanbieders van de diverse diensten bij elektronische betalingen op de markt om feitelijke monopolies te voorkomen en dus meer concurrentie te creëren.

Meer algemeen, verdient het aanbeveling om de innovatie van elektronische betaalmiddelen en de diversiteit op de markt te stimuleren opdat betaalmiddelen daadwerkelijk goedkoper kunnen.

BESLUIT

De Hoge Raad steunt de twee voorgestelde maatregelen en pleit voor een allesomvattende en doeltreffende uitvoering.
